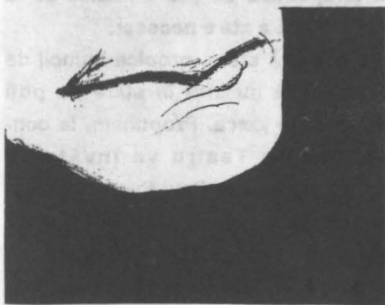

BIROCRĂȚIA
ÎN ARTĂ -
UN CONFLICT
FĂRĂ
GRANIȚE
NAȚIONALE

COUPE

ENNOSUKE III - TRADIȚIONALUL
REVOLUȚIONAR AL TEATRULUI KABUKI

Stockholm, Suedia. După opt ani de speranțe consumate în așteptarea unui sediu pentru trupa sa, coregraful Mats Ek, director artistic al ansamblului Culberg Ballet, a decis să lanseze un ultimatum ministrului culturii suedez Bengt Gēransson - refuzul de a ceda companiei clădirea Teatrului Municipal, liberă din 1981, va atrage după sine demisia lui Mats Ek. Ministrul culturii nu s-a lăsat impresionat de asemenea amenințări și a lăsat municipalității spațiul disponibil. Soluția găsită - și e greu să le găsești vreă vină - a fost să instaleze în clădirea teatrului un lanț de restaurante și un cabaret pentru o trupă de mare succes. Maximumul de compromis posibil - Culberg Ballet coabitând cu lanțul de restaurante sub același acoperiș. Perspectiva pare însă că nu i-a surâs coregrafului suedez. "Într-adevăr nu-mi place ideea asta și nu m-am hotărât încă dacă voi continua în Suedia". Să fie o părere că recunoaștem asemenea situație?

"Este o simplă chestiune de definiție, presupun. Dacă te gîndești la teatrul kabuki ca la o formă de teatru înghețată în timp cu patru sute de ani în urmă, perfectă, involută, făcută să fie conservată ca un artefact într-un muzeu, atunci nu sînt tradiționalist. Dar dacă recunoști că tradiția adevărată a teatrului kabuki a fost schimbarea constantă și viguroasă, atunci vei înțelege cît de tradiționalist sînt în fond. Unicul lucru de neschimbat în teatrul kabuki este că el trebuie să se schimbe. Fiecare mare actor de-a lungul istoriei kabuki a împospătat tradiția punînd-o în circulație și făcînd-o să devină relevantă pentru spiritul timpului său.

Vitala consonanță cu publicul care se menține la nivelul gusturilor evoluînd în timp - acesta este fenomenul kabuki."

Actorul face distincție între producțiile sale kabuki și super-kabuki. Primele sînt piese din repertoriul clasic. Al doilea termen se referă exclusiv la operele originale pe care el și grupul său de talentați scriitori, actori, scenografi și tehnicieni de scenă le-au creat prin combinarea stilurilor tradiționale de joc cu noi idei și noi tehnologii.

Actorul are un impecabil antrenament primit de la maestrul său - bunicul său Ennosuke al II-lea și de la tatăl său Danshiro III.

Ennosuke III s-a născut în 1939 într-o familie de actori kabuki care era deja vestită pentru inovațiile sale. În sec.XX kabuki rămîne o artă ereditară. Copiii, băieții ai actorilor, sînt destinați să devină actori pentru a continua profesia familiei și pentru a păstra repertoriul și tradiția asociate casei lor. A debutat la opt ani și a evoluat alături de bunicul și tatăl său timp de douăzeci de ani. A primit însă o educație universitară completă în domeniul artelor. Ca și înaintașii săi, a manifestat un interes special față de arta scenică europeană. Rezultatul de maturitate al acestor preocupări sînt spectacolele kabuki din anii '70 și '80. Tehnica modernă de scenă îi permite să zboare deasupra capetelor spectatorilor și să înecoze actorii într-o cascadă de apă

adevărată. Invită artiști de frunte din Japonia și din lume din avangarda teatrului, a filmului, a modei și a muzicii contemporane pentru a colabora cu el la reinterpretarea pieselor clasice kabuki. Stilul uneia dintre cele mai populare montări ale sale, Yamato Takeru - saga bazată pe viața unui erou semimitologic al Japoniei preistorice -, poate fi comparat cu o combinație între marile montări de operă moderne, muzicalul contemporan de pe Broadway și ultimele experimentări teatrale ale unor Andrei Șerban, Peter Brook, Franco Zeffirelli. Perfect în fiecare atitudine stilizată și respectînd cu fidelitate cunoștințele moștenirii de patru sute de ani ale teatrului kabuki, un spectacol Ennosuke este încărcat în plus cu o vitalitate proaspătă și o noutate revigorată.

Demersul revoluționar al actorului are argumente legate intim de mecanismele psiho-sociale care acreditează însăși existența artei spectacolului: "Publicul de azi nu este același cu cel care a vizionat pentru prima dată piesele kabuki clasice cu două sau trei sute de ani în urmă. Felul nostru de viață este complet diferit iar simțul timpului s-a schimbat. Înainte oamenii erau dispuși să piardă o zi întreagă într-un teatru kabuki urmărind o singură piesă de zece - unsprezece acte de dimineața pînă seara tîrziu. Noi nu mai avem acel tip de timp liber sau de răbdare. Deci teatrul kabuki trebuie să se adapteze cum a făcut-o întotdeauna."

Dacă Ennosuke este revoluționar sau tradiționalist o va decide istoria. Publicul său nu-și bate capul cu asemenea distincții cînd umple pînă la refuz sălile la spectacolele sale. Un geniu teatral în culmea capacităților sale artistice și organizatorice, Ennosuke de asemeni nu are rost să-și facă probleme pe această temă, căci el în mod vădit posedă secretul metodei de a inocula un suflu nou teatrului japonez clasic.

traducere de MIHAELA SANTO
din "Dance Magazine",
septembrie 1989

